

Vidrigt väder gav en osäker fågelräkning

När Skånes örnar skulle räknas den 10 och 11 januari var vädret ovanligt vidrigt. Det var minus 20 grader eller ännu kallare och blåsig. Trots det gjorde ornitologerna tappra försök att räkna fåglarna.

Resultatet blev 21 havsörnar vid nordöstra Skånes kust, två kungsfårar och fem till sju havsörnar vid Vombskransjön och tio havsörnar kring Ellestadssjön. Det var de största koncentrationerna.

Andra platser med örnkoncentrationer var Ländö, Tre havsörnar vid Ländö, fyra kungsfårar och fyra havsörnar i nordöstra Skånes inland, fem havsörnar och en kungsfåra i Fyledalen, fem havsörnar och en stor skräckörn i området Borre skråhorn i närheten av Havsläge i Nässjöholm, fyra havsörnar på Svedesjön och två i Gönge. En örn var observerad vid Wrams ångar, Skanör och Sureholm.

På grund av vädret blev räkningen ofullständig och totalsumman 73 till 79 fåglar kan vara för låg. Det är inte bara fågelräknare som får illa i skräckigt väder. Fågelläkare gärna i lä och det bidrar till att januariräkningen blir osäker.

ER KAMP VÅR SOLIDARITET

PROGRAM & S...
för
AFRIKAGRUPPERN

Vandrarlaget GångGång
Jubileumsfest
25 år
13 mars 2005
Meny
Valkommen
Chapel Hill
- 0 -
Varmrökt lax med senaps- och honungs creme fraiche
Citron- och vitlöksmarinerad...

Härmed meddelas Eder, att sammanträde avhölles i Abbekås Småskola för bildande av ett Gramkyl Andelsfryseri, varvid stadgar skola bestämmas och styrelse väljas, Måndag den 4 / 2 1957 kl. 18,30 evartill Ni vänligast inbjudes.

Med vänliga hälsningar
GRAMKYL A/B
Paula Bergman

Arbets Special
MÄSSAN in i 80-talet

NATUR
HÄLSAN
FRÄMST
tänk på miljön

Svenska Fjällens bästa utlämnings betar är på poststället från Lilla Fjällsgränd i Grönåsen. De bäst betade betarna är på poststället från Lilla Fjällsgränd i Grönåsen. De bäst betade betarna är på poststället från Lilla Fjällsgränd i Grönåsen.

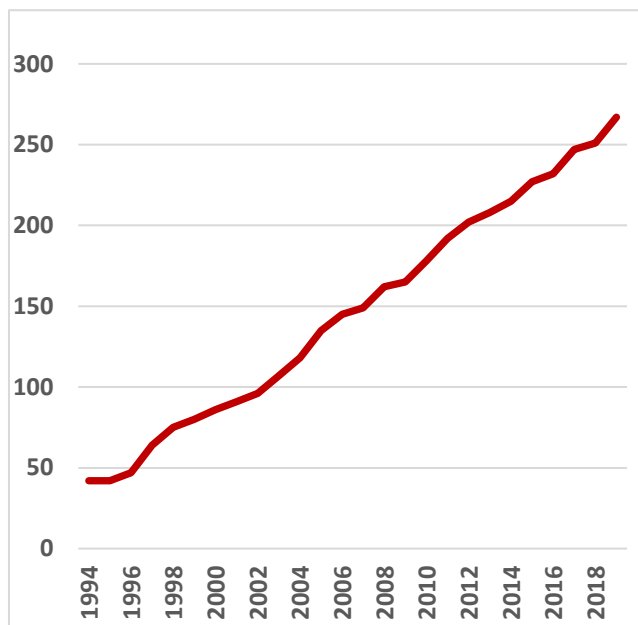
Skånes Arkivförbund verksamheten 2019

Bildkollage på framsida: Tidningsklipp från Ornitologiska föreningen i Skåne, Foto på Inger Torstensdotter Åhlin och Monica Molin från Skånes Arkivförbunds årsmöte, Affisch från Lunds Afrikagrupp, Foto på utställningsbygge om kvinnlig rösträtt med Caroline Lind, Inbjudan bildandet av Öremölla ekonomiska frysacksförening, Jubileumsmeny från Vandrarlaget Gång Gång, Konsumentblad från Matfront i Lund, Tidningsklipp från Folkdansringen Skåne.

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2019

MEDLEMMAR

Skånes Arkivförbunds medlemsstock växer stadigt och under 2019 har 16 nya organisationer tillkommit. Utmärkande för årets nya medlemsorganisationer är att många (8 st) är stiftelser eller fonder förvaltade av Swedbanks stiftelsetjänster. Vid årets utgång är det totala antalet medlemmar 267 varav två är enskilda stödjande personer. Medlemslista för 2019 följer efter verksamhetsberättelsen.

Tabell: Medlemsutveckling 1994-2019. Antalet medlemmar 2019: 267.

Skånes Arkivförbund hälsar nya medlemmar varmt välkomna!

*Dyslexiförbundet i Skåne
EFS på Sankt Knut
Esarps Bygdelag
Föreningen Norden Eslöv
Handelsföreningen i Lunds stiftelse
Handelsklassen i Lunds stiftelse
Helfrid & Lorentz Nilssons stiftelse
Kulturföreningen Calluna
Lunds Borgerskaps Understödsstiftelse
Osby Hembygdsförening
Skånes Hemslöjdsförbund
Råby Räddningsinstitut
Stiftelsen Albin & Elise Johansson
Stiftelsen Malin Gyllenkrok
Stiftelsen Olof Ekbergs fond
Värmländska Sällskapet i Skåne*

Skånes Arkivförbund har varit medlem i följande organisationer: Arbetsgivaralliansen, Arbetarnas kulturhistoriska sällskap, Centrum för Arbetarhistoria, Föreningen för arkiv- och informationsförvaltning, Föreningen Riksarkivets vänner, Handikapphistoriska föreningen, Skånes Hembygdsförbund och Svenska Idrottshistoriska föreningen samt Svenska Arkivförbundet, och verksamhetens chef är medlem i Föreningen Sveriges Länsarkivarier.

STYRELSE

Styrelsen har under året haft följande sammansättning:

Ledamöter:	Mats Helmfrid, ordf. Gustav Hofvander, vice ordf. Hans Wilson Håkan Månsson Ingela Frid Inger Torstensdotter Åhlin May Öberg Monica Molin Rolf Johansson Sven-Eric Davidsson	Lunds kommun Byggnads Skåne Skånes Hembygdsförbund IOGT-NTO Skånedistriktet Studieförbundet Vuxenskolan
Revisorer:	Monica Nilsson Anders Thulin	SPF Seniorerna Skånedistriktet Lunds Arbetsarekommun Riksarkivet, Landsarkivet i Lund Studieförbundet Bilda
Revisorsup.:	Rune Granqvist	Gärds Härads hembygdsförening Auktoriserad revisor, PwC i Sverige AB
Valberedning:	Stig Brozén Gun Larsson Monica Molin	Lunds Arbetsarekommun SPF Seniorerna Skånedistriktet Skånes Hembygdsförbund Styrelsen

MÖTEN

Årsmöte hölls den 27 april på Arkivcentrum Syd i Lund. 40 personer deltog och som mötesordförande valdes Kristina Glad (vice ordförande i Region Skånes Kulturnämnd). Liksom de senaste åren genomfördes årsmötet på en lördag och programmet inleddes med ett Medlemsforum.

Styrelsen samt arbetsutskottet har under året haft möten vid 7 tillfällen vardera. I början av december genomfördes ett gemensamt diskussionsseminarium med styrelse, valberedning och personal.

PERSONAL

<i>Anna Ketola</i>	Arkiv- och verksamhetschef 100 % sedan 2004 (2002).
<i>Anna-Charlotte Kriedemann</i>	Arkivassistent 50 % sedan 2017. Anna-Charlotte arbetade främst med ordnings- och förteckningsarbete.
<i>Caroline Lind</i>	Arkivpedagog 90 % sedan 2014. Caroline ansvarade för arkivets förmedlings- och arkivpedagogiska verksamhet.
<i>Christel Palmqvist</i>	Arkivassistent 75 % sedan 2010. Arbetade med databaser och registervård.
<i>Marsanna Petersen</i>	Dokumentationsansvarig arkivarie 100 % sedan 2017.
<i>Susanne Palm</i>	Ekonomi- och arkivassistent 50 % 1 jan. - 14 april och 75 % 15 april - 31 dec. Susanne har varit anställd hos Arkivförbundet sedan 2017 och arbetade med ekonomi och med arkivförbundets bibliotek.
<i>Ulrika Nilsson</i>	Tidsbegränsad anställning som arkivarie 100 % sedan juni 2018 – dec. 2019. Ulrika arbetade främst med samlingar och forskarservice.
<i>Calle Ketola</i>	Sommarjobb som arkivassistent under perioden 17 juni - 4 aug.
<i>Felix Sjögren</i>	Sommarjobb som arkivassistent under perioden 17 juni – 28 juli.

Under våren genomfördes av berörd personal en gemensam utbildning i processledning tillsammans med anställda från Skånes Hembygdsförbund. Årets personalutflykter har gått till dels Blekingearkivet i Bräkne Hoby i augusti dels Österlens museum i Simrishamn i december.

Stolta studenter efter ett gediget ordnings- och förteckningsarbete. Foto: Christel Palmqvist.

Studenterna *Karolina Frigren* och *Adam Klingspor*, från grundkursen Arkivvetenskap – Fysiska och digitala arkiv vid Lunds universitet, har genomfört sina praktikperioder på 4 veckor under februari-mars hos Skånes Arkivförbund. Praktikuppgift var bland annat att ordna och förteckna arkiv enligt klassisk modell. *Linnea Bergvall* genomförde sin verksamhetsförlagda praktik inom ramen för ABM-mastern i november. Linnea ordnade och förtecknade arkiv och i uppgiften ingick även att tillgängliggöra den förtecknade arkivbildaren genom en mindre utställning i Arkivförbundets entré, och som ett inlägg på Arkivförbundets webbplats under rubriken "ur samlingarna" (som publicerades i januari 2020).

LOKALER

Skånes Arkivförbunds lokaler ingår sedan april 2003 i samverkans- och samlokaliseringsprojektet Arkivcentrum Syd (ACS) vid Gastelyckan i Lund. Huvudmän för ACS är Region Skåne, Riksarkivet och Lunds universitet och förutom Skånes Arkivförbund ingår också Lunds stadsarkiv, Polismyndigheten i Skåne, Folklivsarkivet och Biologiska museet vid Lunds universitet samt Universitetsbiblioteket i Lund. Utöver dessa har också Skånes Hembygdsförbund, Skånes Släktforskarförbund och DIS-Syd sina respektive kansli på ACS.

På ACS delar institutionerna expedition, forskarsal, pausrum för forskare, referensbibliotek, grupprum och utbildningssalar samt hörsal. Skånes Arkivförbund hyr kontor och magasin av Region Skåne och disponerar magasin, kontorsrum, konferensrum och personalutrymmen på Porfyrvägen 19 som ingår i samlokaliseringsprojektet ACS. Sedan 2015 delar vi kontorsbyggnad med Skånes Hembygdsförbunds kansli vilket medfört en rad praktiska samordningsvinster, kunskapsdelning och samarbeten för de båda förbunden. Skånes Hembygdsförbund deponerar också sitt referensbibliotek hos Arkivförbundet.

Porfyrvägen 19 i Lund. Foto: Anna Ketola.

VERKSAMHET

REPRESENTATION OCH FÖRTROENDEUPPDRAG

Under året har arkivchef Anna Ketola ingått i Arkivcentrum Syds (ACS) verksamhetsråd. Caroline Lind har deltagit för förbundets räkning i den utåtriktade gruppen på ACS. Anna har ingått i det regionala nätverket ABM-Skåne och deltagit i Region Skånes kulturförvaltnings kulturarrivsmöten. Under året har även Caroline ingått som regional representant för Skåne i gruppen för nationell samordning av Arkivens dag.

Anna Ketola är utsedd av regeringen att ingå i Riksarkivets samarbetsråd för enskilda arkiv, och rådet har under året haft två möten. Annas uppdrag avslutades i december 2019. Anna har dessutom ingått i arrangörs- och planeringsgruppen för den nationella Arkivveckan i Uppsala i maj 2020 (AVEC2020) för Svenska Arkivförbundets räkning.

REPRESENTATION VID SEMINARIER OCH KONFERENSER ETC.

23 jan	Folklivsarkivet och vägarna mot framtiden. Kulturvetenskapliga institutionen. Lunds universitet.
31 jan	Metadata – Nöglen till samlingen också i fremtiden. LFF i Odense. Danmark.
14 feb	Medialandskapets förändring och källkritik. Region Skånes Kulturpedagogiska nätverk. Landskrona.
8 mars	Öppen föreläsning: 100 år av kvinnlig rösträtt. Malmö universitet.
19-20 mars	Föreningen Sveriges Länsarkivariers årsmöte och seminarium. Föreningsarkivet i Östersund.
13-14 maj	Svenska Arkivförbundets vårmöte och stämma samt Folkrörelsernas Arkivförbunds årsstämma. Stockholms stadsarkiv.
13 maj	Ett samlat kulturutbud för grundskolan. Lunds kulturförvaltning.
28-29 maj	Utvecklingsseminarium regional enskild arkivverksamhet, Föreningen Sveriges Länsarkivariers. Bräkne Hoby.
21-22 aug	KPN verksamhetsdagar i Kristianstad.

29 aug	Seminarier: Etik för muntliga historier och personliga berättelser – Startskottet för Rörelsernas museum. Rörelsernas museum i Malmö.
26 sep	Landsarkivets kommunkonferens på Arkivcentrum Syd i Lund.
2 okt	Region Skånes Kulturförvaltnings Kulturarvsmöte på Trelleborgs museum i Trelleborg.
16 okt	Arkivpedagogiskt forum. Riksantikvarieämbetet i Stockholm.
15 nov	Arkivutredningens förankringsmöte i Vadstena.
19-20 nov	Dokumentation av samtida Sverige (DOSS) höstmöte. Tema: erfarenheter och lärdomar från fältet. Nyköping.
26-27 nov	Svenska Arkivförbundets höstmöte i Uppsala.

SAMLINGAR

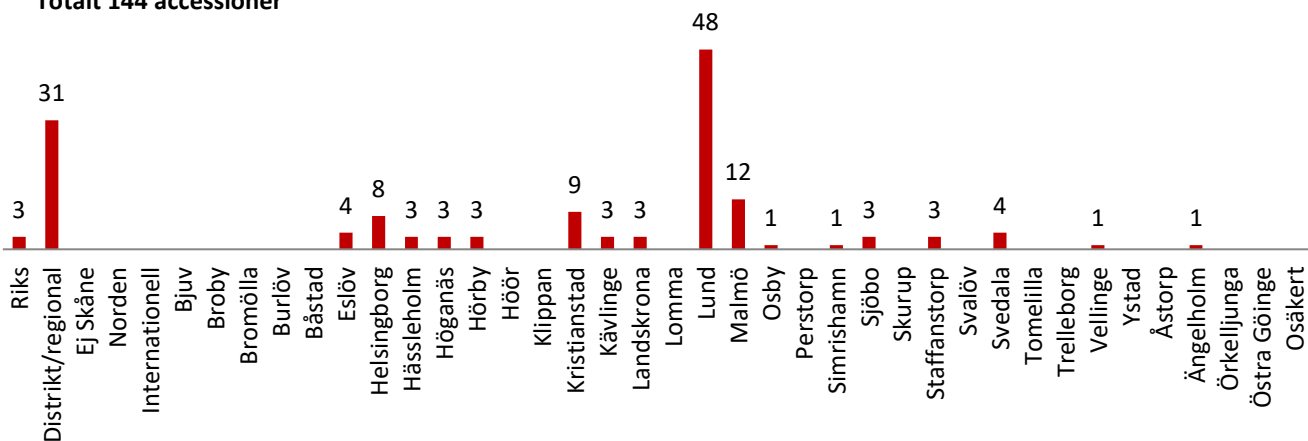
LEVERANSER

Under 2019 har Arkivförbundets samlingar växt med närmare 45 hyllmeter, vilket motsvarar 144 accessioner/förvärv. Arkivmaterial har levererats till arkivet kontinuerligt under året men med ökning under mars, april och oktober samt december. Det stora antalet accessioner beror delvis på leveranser från stadsbiblioteket i Lund samt Arbetarrörelsens Arkiv och Bibliotek i Stockholm.

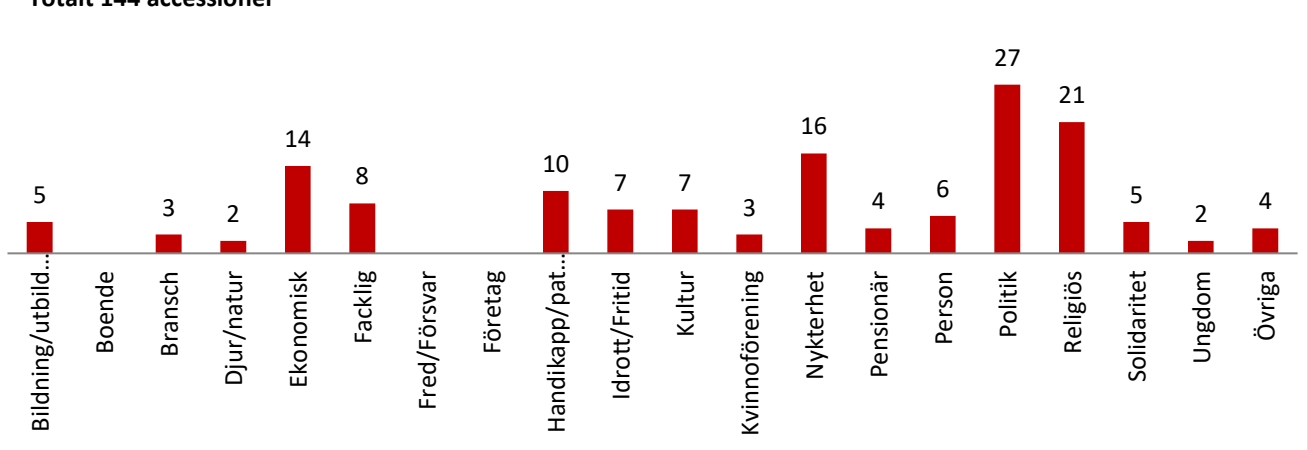
De flesta leveranserna är tillägg från våra befintliga medlemmar medan några är från ny tillkomna medlemmar, och en leverans är från en mångårig medlem som dock inte har levererat sina arkivhandlingar tidigare. Många av förvärven är gåvor från organisationer på lokal nivå som inte längre är verksamma t ex föreningar inom nykterhetsrörelsen, missionsförsamlingar och politiska föreningar.

Den största leveransen under året var från Naturskyddsföreningen i Skåne som levererade 3,4 hyllmeter. Här kan också nämnas Föreningen Gamla Lund som inkom med 2,5 hyllmeter, samt en gåva på 2,2 hyllmeter från VIS (Vuxendöva i Sverige) Skåne.

Levererade accessioner under 2019, ordnade efter geografisk hemvist
Totalt 144 accessioner

Levererade accessioner 2019 ordnade efter genre
Totalt 144 accessioner

ARKIVVÅRDSARBETE I ARKIVFÖRBUNDETS SAMLINGAR

En stor del av Arkivförbundets basverksamhet är att ordna och förteckna arkiven så att det blir lättare för besökare och forskare att ta del av dem. På grund av en eftersläpning i arbetet med ordnings- och förteckningsarbetet som uppstod under 2017 och 2018 har årets resurser lagts på att färdigställa arkivförteckningar från denna period. Detta arbete kommer fortgå fram till sommaren 2020.

Under 2019 har Arkivförbundet genomfört en inventering i samlingarna av registrerade mediabärare såsom ljudband, filmer (super 8 och 16 mm), videoband, kassetband och grammofonskivor för att göra ett underlag till planering för konvertering och digitalisering av så kallat audiovisuellt (AV) arkivmaterial.

Musicerande frälsningssoldater med ett förbipasserande barn i förgrunden. u.å. Fotograf okänd.
Ur: Kristianstads kår av Frälsningsarméns arkiv.

DIGITALISERINGSPROJEKT – FOTOGRAFIER

Arkivförbundets projekt att digitalisera arkivets fotosamling har fortgått även under 2019. Projektet är omfattande då samlingen i slutet av 2019 bestod av 22 556 registrerade bilder. Dessutom återfinns i samma storleksordning ett stort antal oregistrerade bilder i det oförtecknade arkivmaterialet.

Årets digitalisering har varit fokuserat på bevarade bilder från Kristianstads kår av Frälsningsarmén. Samlingen omfattar över 500 foton och bland dessa finns också en del oregistrerade foton. Under året har vi registrerat totalt 343 nya poster (JPEG-format) i arkivförbundets bilddatabas och 347 (TIFF-format) i det digitala bildarkivet. Vid årsskiftet 2018/2019 fanns det 4 109 poster registrerade i den digitala databasen.

Utöver digitalisering av foto ur bevarade arkiv i samlingarna genomfördes även digitalisering av handlingar på beställning av medlemmar och forskare. Antalet beställningar under 2019 resulterade i 84 filer av digitaliserade dokument.

MEDICINHISTORISKA BOKSAMLINGEN FRÅN LUND OCH HELSINGBORG

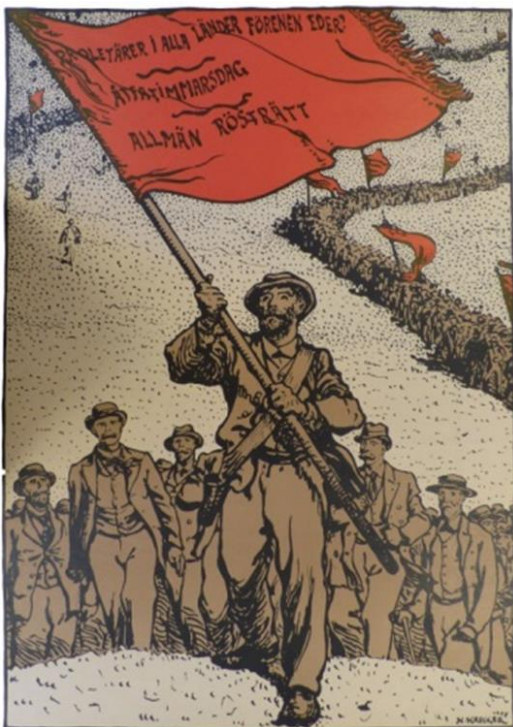
2018 tecknades avtal med Region Skåne rörande dess deposition av den medicinhistoriska boksamlingen från Lund. I december samma år utökades depositionen med den tidigare nedpackade medicinhistoriska boksamlingen från Helsingborg. Samlingen från Lund består av flera delsamlingar: Möllers samling, rara samlingen och den allmänna boksamlingen. Möllers samling och den rara samlingen är registrerad och sökbar i biblioteksdatabanken Libris. Samlingen från Helsingborg är under 2019 uppställd tillsammans med bibliotekssamlingen från Lund dock finns den inte registrerad i Libris.

Bibliotekssamlingarna är inte öppna för utlån utan båda ska betraktas som referensbibliotek som forskare och intresserade i första hand kan få ta del av genom framtagning i Arkivcentrum Syds gemensamma forskarsal.

FORSKARSERVICE

Under 2019 har Arkivförbundet haft besök av 72 forskare i vår gemensamma forskarsal på Arkivcentrum Syd eller på Arkivförbundets kansli. Vi har också tagit emot 11 kvalificerade förfrågningar genom mail eller telefon som medfört utredningsarbete i varierad omfattning.

Av besökande forskare var 10 från medlemsorganisationer som sökte i eget material. 29 var studenter som haft forskaruppgifter inför projekt såsom Arkivens dag, masteruppsats och presentation. Arkivförbundet kategoriserar bevarade arkivbildare efter 14 olika genrer och under 2019 var det forskning i alla utom kategorierna person- och gårdsarkiv samt företagsarkiv. Av våra kategorier är religiösa organisationer den mest efterfrågade i år och därefter fackliga, ekonomiska och kulturella organisationer.

Sedan hösten 2017 driver Kungliga Biblioteket och Riksbankens Jubileumsfond ett projekt som kallas Demokrati100 för att uppmärksamma demokratijubiléet 2018-2021. Syftet är att både öka kunskaperna kring rösträttsprocessen och att digitalisera material som speglar denna process. Under hösten 2019 har Arkivförbundet bidragit till en kartläggning av arkivmaterial med koppling till rösträttsprocessen. Kartläggningen kommer att sammanställas av Kungliga Biblioteket och spridas till bland annat forskare men också vara ett underlag för att digitalisera arkivmaterial.

Exempel på arkivmaterial med koppling till rösträttsprocessen som förvaras hos Arkivförbundet är Malmöhus läns Rösträttsförening, Lunds Rösträttsförening samt Landskrona Rösträttsförening. Det finns också föremål såsom balloteringsurnor, en fana och affischer som är intressanta i sammanhanget.

Affisch ut Lunds Arbetarekommuns arkiv.

DOKUMENTATIONS- OCH INVENTERINGSPROJEKT: RÖRELSER I SKÅNE

Efter att vi jubileumsåret 2018 valde att dokumentations- och inventeringsprojektet Rörelser i Skåne skulle ligga vilande har vi åter gått vidare i projektet under 2019. Projektet syftar bland annat till att lokalt synliggöra Skånes Arkivförbunds verksamhet och det lokala föreningslivet och under perioden 2019 – 2020 är fokus på kommunerna Trelleborg, Skurup och Svedala. Under året har aktiva föreningar registrerats i vår föreningsdatabas och vi har gjort förberedelser för ett informationsutskick till samtliga föreningar i de utvalda kommunerna.

PROJEKT OM FÖRENINGSLIVETS DIGITALISERING – GÅNG GÅNG PÅ NÄTET

Under 2019 har Skånes Arkivförbund slutfört projektet "Gång Gång på nätet – En förstudie om möjliga samarbeten för bevarandestrategier av föreningslivets ökade digitalisering". Projektet har finansierats av Region Skånes kulturnämnd och Riksantikvarieämbetet. I projektet har Arkivförbundet i samspel med andra arkiv och föreningar utforskat föreningslivets digitalisering med fokus på sociala medier och då med inriktning på Facebookgrupper. Idag har det blivit allt mer vanligt att det bildas Facebookgrupper för olika ändamål och medan man tidigare samlades i föreningar samlas folk idag ofta kring ett ämne och intressen i grupper på Facebook. Projektets mål var bland annat att få en bild av hur folk engagerar sig på Facebook och hur interaktionen fungerar. Vi ville utforska om enskilda arkiv bör bevara material och information från sociala medier och hur vi på bästa sätt kan göra detta i så fall.

I studien har Arkivförbundet varit i kontakt med Vandrarlaget Gång Gång, Skånes Hembygdsförbund, Malmö Stadsarkiv, Kulturmagasinet, Lokalhistoriska arkivet i Hässleholm och Folklivsarkivet i Lund samt forskarna Ann-Sofie Klareld, Lunds universitet och Suzan Boztepe, Malmö universitet. Vi arrangerade också en workshop i slutet av projektet där några av de som vi varit i kontakt med deltog.

Vandrarlaget Gång Gång kommunicerar genom en Facebookgrupp och utgör exempel på föreningslivets digitalisering. Foto: Vandrarlaget Gång Gång arkiv.

I projektet gjordes en studie av Facebookgruppen *Online Stickcafé* som bildades 2010 och som fortfarande är aktiv. Studien visade att denna grupp med tiden har ändrats mycket och bland annat har det bildats nya mer nischade Facebookgrupper bland medlemmarna i gruppen. På grund av den snabba kommunikationen på Facebook är det sociala engagemanget där snabbt och föränderligt.

I studien görs slutsatsen att i och med att sociala medier är centrala i människors vardagsliv och en viktig pusselbit i hur de engagerar sig, är det viktigt att kulturarvsinstitutioner fångar och bevarar detta. Om detta görs bäst genom att ladda ned digitalt material från digitala sociala grupper för att sedan spara detta i digitala e-arkiv, har dock ifrågasatts inom projektet. En annan möjlighet är att, istället för att dokumentera en Facebookgrupp, ta utgångspunkt i och följa hur olika individer använder sociala medier och eventuellt dokumentera och bevara detta. Under 2020 är planen att arbeta vidare och implementera vårt resultat från studien i vår framtida dokumentationsverksamhet.

DOKUMENTATIONSVERKSAMHETEN

På Skånes Arkivförbund har vi som ambition att återuppta den aktiva dokumentationsverksamheten som framförallt präglade Arkivförbundets verksamhet under 90-talet. För att göra detta har vi under 2019 bland annat gjort en inventering av tidigare dokumentationer som Arkivförbundet genomfört för att undersöka hur vi i framtiden ska arbeta. Projektet "Gång Gång på nätet" har också varit en viktig del i planeringen av hur vi kan samla in material för att spegla det engagemang som utspelar sig på sociala medier. På så sätt har projektet också varit en del i arbetet med att planera dokumentationsverksamheten.

Som en del av detta arbete har Arkivförbundet under året byggt ett nytt nätverk tillsammans med ett antal lokala och regionala kulturarvsinstitutioner samt påbörjat ett nytt dokumentationsprojekt kring lokala och regionala klimatstrejker och arrangemang, inspirerade av Greta Thunbergs pågående klimatstrejk.

SAMARK – ETT NYTT NÄTVERK FÖR SAMTIDSDOKUMENTATION

I början av 2019 tog Skånes Arkivförbund tillsammans med Regionmuseet i Kristianstad och Malmö Stadsarkiv initiativ till ett nätverk som vi kallar SAMARK (Samtidsdokumentation och arkivering). Ursprunget till nätverket var ett behov av samtal och diskussioner kring hur vi arbetar med arkivering av material från samtidsdokumentationer. Våra tidigare gemensamma erfarenheter är, att arkivering ofta inte planeras in och prioriteras under insamlingsarbetet när samtidsdokumentationer genomförs. Detta kan skapa problem i ett senare skede när materialet ska registreras eller användas och osäkerhet kan uppstå kring materialets innehåll och villkor för användning. I och med införande av GDPR har etik och rutiner kring hantering av samtycke och personuppgifter också blivit ett föremål för diskussion som vi arbetar med inom nätverket. Nätverket träffas två gånger per termin. Under året anslöt även Kulturmagasinet i Helsingborg och Folklivsarkivet i Lund till nätverket. SAMARK har utvecklat gemensamma rekommendationer för arkivering av samtidsdokumentation.

DOKUMENTATION: KLIMATSTREJKEN

Under 2019 arrangerades många globala klimatstrejker. Att gå ut och strejka för klimatet varje fredag har också blivit allt vanligare på flera orter. Engagemanget utspelar sig på så vis lokalt vilket ledde till att Arkivförbundet under hösten valde att dokumentera klimatstrejken på olika orter i Skåne.

Fram till årsskiftet 2019 har Arkivförbundet närvarat och dokumenterat klimatstrejker i Malmö, Lund och Hässleholm. Vi har pratat med och fotograferat deltagare, deras skyltar och annan utrustning som används under klimatstrejkerna. Greta Thunberg och hennes roll spelar in, några uttrycker stöd till henne och att de vill sluta upp kring hennes kamp för miljön, som en anledning till att de deltar. Greta Thunberg finns också indirekt med genom bilder på skyltar under klimatstrejkerna. I Lund har vi framförallt träffat flera pensionärer som är mycket engagerade. Dessa berättar bland annat om sina barnbarn och hur stor betydelse klimatfrågan har för dem. Upplevelse av att vara med och påverka för att vända utvecklingen är en viktig faktor för deras klimatstrejkande. Några som vi träffat på klimatstrejkarna deltar en stund varje fredag medan andra är på plats i flera timmar. Att spegla detta stora engagemang och den form av folkrörelse som denna utgör, anser vi vara en central uppgift för Skånes Arkivförbund som vi kommer arbeta vidare med.

Strejk för klimatet utanför Stadshuset i Lund oktober 2019. Foto: Marsanna Petersen

RÅDGIVNING OCH MEDLEMSBESÖK

Under 2019 har arkivförbundet genomfört en rad medlemsbesök för handledning och rådgivning, och vi har bjudits in till olika kommunala kulturaktörer för samråd och nätverkande. Arkivförbundets personal har bland annat besökt Helsingborgs stadsarkiv för kunskaps- och erfarenhetsutbyte kring arkivpedagogiska frågor, Lokalhistoriska arkivet i Hässleholm, Sjöbo kommunarkiv, Skurups kommunarkiv för samråd och frågor som rör enskilda arkiv. Landskrona museum har sökt rådgivning rörande reklam- och designarkivet som museet har i uppdrag att bevara och vi har bevistat Osby hembygdsgeningsförening för bedömning av arkiv och rådgivning till föreningsaktiva.

EXTERNA UPPDRAG

HÖGSKOLA OCH UNIVERSITET

Skånes Arkivförbunds samarbete med Institutionen för Kulturvetenskaper vid Lunds universitet har fortsatt även under 2019. Personalen har genomfört föreläsningar och workshops samt tagit emot studiebesök av studenterna som går ABM-mastersprogrammet, grundkursen i Arkivvetenskap samt Idé- och lärdoms historia och Etnologi.

I likhet med tidigare år har arkivstudenter från Lunds universitets ABM-master gjort olika kursmoment hos oss. Genom grupparbete under två dagar i mars har studenterna provat på att ordna och förteckna ett antal mindre arkiv efter klassisk redovisningsmodell. Det är ett par intensiva dagar då studenterna får möjlighet att möta och ta del av fysiska arkivhandlingar, analysera dess innehåll och strukturera dessa för bästa sökbarhet. Samma årskull hade också i maj som gruppuppgift att ta fram ett förslag på ett arrangemang där Skånes Arkivförbund samordnar och medverkar under kommande Arkivens dag i Svedala. Uppgiften omfattar både utställningsförslag från samlingarna, aktiviteter och presentationer samt förslag på samarbetspartners, marknadsföring etc. Delar av studentarbetena användes sedan i Arkivförbundets medverkan i Svedala senare under hösten.

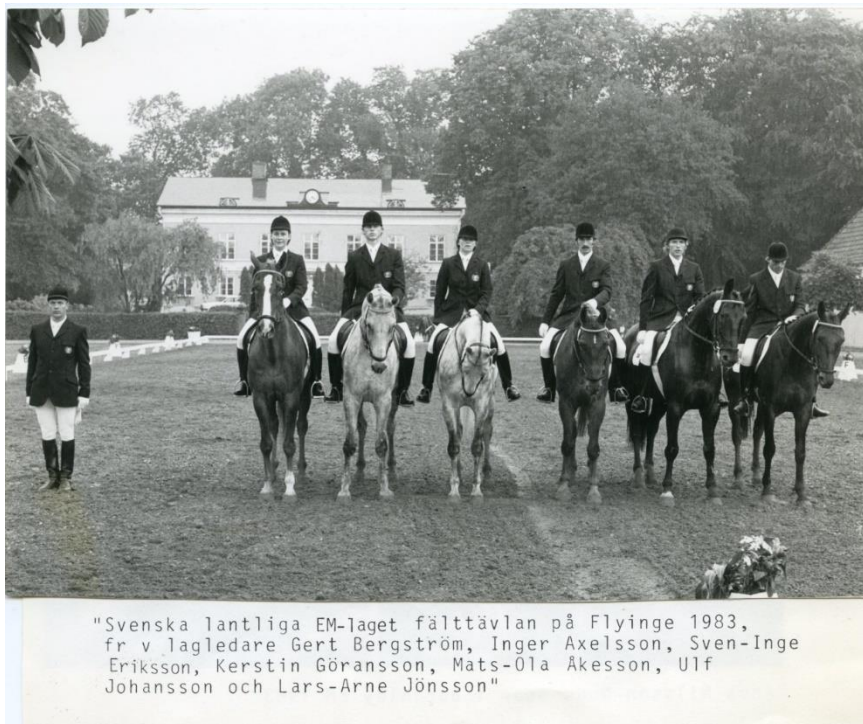
ARKIVPEDAGOGISK VERKSAMHET

ARKIVPEDAGOGIK FÖR SKOLAN

Under det gångna året har 658 skolelever från grundskolan och gymnasieskolan varit på studiebesök på Skånes Arkivförbund eller fått ett klassrumsbesök av Arkivförbundets arkivpedagog. Lovprogram genomfördes under sportlov och höstlov där totalt närmare 200 barn deltog. Föregående år 2018 publicerade Arkivförbundet ett nytt webbläromedel: "Lokala källor från Skåne" och under 2019 har arbetet fortskridit med att vidareutveckla detta.

SKOLPROGRAM

Arkivförbundet har erbjudit skolprogram på flera olika teman för grundskolan, gymnasiet och Komvux. Under året har en ny programfolder tagits fram. Utbudet för skolan har en tydlig förankring i läroplanen framför allt när det gäller ämnet historia. Att för en stund byta ut klassrummet mot ett besök på arkivet kan ge många positiva effekter på elevernas lärande. Genom att låta eleverna studera arkivkällor skapas en förståelse för att placera den enskilda individen eller händelser i en större historisk kontext som medverkar till ett djupare och mer dynamiskt historiemedvetande. Eleven får även genom arkivens dokument en grundläggande färdighet i att kritiskt granska, tolka och värdera källor som grund för att skapa historisk kunskap. På webbplatsen www.skanearkiv.se under fliken "Skola och lärande" finns hela Arkivförbundets programutbud för skolan.

Fotograf okänd. Ur: Svenska Lantliga Rytтарföreningarnas Centralförbunds (SLRC) arkiv

Nyhet! Idrotten och idrottsrörelsen

Från och med hösten 2019 erbjöds ett helt nytt program: "Idrotten och Idrottsrörelsen". Målgruppen är främst grundskolan åk. 4–9, gymnasiet, Komvux och SFI. Det är ett program om idrotthistoria från idrottsrörelsens utveckling från slutet av 1800-talet. Hur gick det till när idrottsrörelsen växte fram och vilken betydelse har den haft för samhällsutvecklingen? Vem är det som har idrottat, när släpptes till exempel kvinnorna in på fotbollsplanen och löparbanan? Under visning och workshop får eleverna ta del av arkivkällor från olika idrottsföreningar från sent 1800-tal fram till idag. Programmet innehåller både visning och grupparbete.

Arkivstudier – En favorit för skolan

Det populäraste skolprogrammet under året har varit "Arkivstudier" som är ett program för gymnasiet och Komvux. Gymnasieklasser har kommit till Arkivförbundet bland annat från Spyken och Katedralskolan i Lund.

Arkivstudier är ett program som genomförs i samarbete med Landsarkivet i Lund. Under programmet får eleverna prova på att forska i miniformat! Vid ett första studiebesök får eleverna en introduktion till arkiv och sedan vid 3–4 tillfällen kommer de tillbaka för att studera olika typer av originalkällor. Temat på källorna väljs ut gemensamt av lärare och arkivpedagog. Exempel på teman är: "Brott och straff", "Sex och preventiv i våra arkiv", "Reklam", "Politiska partier och valmaterial" samt "Vardagen i Skåne under andra världskriget". Programmet kan vara en del av ett fördjupningsarbete i skolan, för att skriva uppsats eller som ett praktiskt inslag i en kurs. Det är ett tillfälle för eleverna att få öva sig på att läsa, tolka och värdera primärkällor och prova på historisk forskning i litet format.

Ungdomar i arkivstudier. Fotograf: Marsanna Petersen

LOVPROGRAM – "MED GASTA PÅ UPPTÄCKTSFÄRD I ARKIVET"

Även i år arrangerade Arkivförbundet sport- och höstlovsprogrammet "Med Gasta på upptäcktsfärd i arkivet" för fritidsgrupper, F-klass -åk 3, vilket var lika uppskattat som tidigare år. Fritidsgrupper från Lund, Lomma och Kävlunge kommun deltog, närmare 200 fritisbarn. Fritidsgrupperna gick på upptäcktsfärd i arkivet tillsammans med arkivspöket Gasta och fick veta mer om sportlovets historia och om sportlovaktiviteter för barn genom tiderna. Visningen följdes av en verkstad. Här fanns det möjlighet att pyssla på sportlovstema. Barnen fick bland annat göra egna roliga maskeradhattar som fritisbarnen även gjorde på sportlovet 1974.

På höstlovet kunde fritidsgrupperna ta del av Gastas berättelser om barn från förr i tiden. Barnen fick bland annat lära känna Torsten som var med i Lunds första skridskoklubb vid slutet av 1800-talet och Henrietta som gick på Allhelgonaskolan i Lund på 1920-talet. I verkstaden fick barnen prova på att skriva med stålpena och bläck samt göra egna roliga spök-, pumpa- och fladdermusfigurer.

WEBBLÄROMEDEL: LOKALA KÄLLOR FRÅN SKÅNE

Förra året i samband med höstens terminsstart publicerade Arkivförbundet ett nytt webbläromedel – "Lokala källor från Skåne" på vår webbplats. Den tänkta målgruppen är gymnasiet och högskolan men det går så klart även att använda i andra lärandemiljöer såsom till exempel studiecirkel. Läromedlet har tagits fram i samarbete med skolan och har en tydlig förankring i läroplanerna framförallt i historia. Källorna kan så klart användas till fler ämnen såsom religion, svenska och samhällskunskap.

Mål med "Lokala källor från Skåne" är att erbjuda högstadie- och gymnasieskolan lättläsliga arkivkällor med tillhörande studiematerial att arbeta med direkt i klassrummet. Källorna är ordnade kommunvis, och till varje källa finns ett arbetsmaterial. Målet är att läromedlet på sikt ska inkludera Skånes samtliga kommuner. Källorna kommer från Skånes Arkivförbunds samlingar och från lokala förenings- och kommunarkiv. De har sin utgångspunkt i demokratiseringsprocessen i Sverige under 1800- och 1900-talet.

I år har arbetet med webbläromedlet fortsatt som en del av den arkivpedagogiska grundverksamheten. Det är ett av verksamhetsmålen för förmedlingsverksamheten att fortsätta tills det finns arkivkällor med tillhörande studiematerial för samtlig av Skånes 33 kommuner. Under 2019 har Arkivförbundet genom ett samarbete med högstadiet på Alléskolan i Skurup och Skurups kommunarkiv tagit fram arkivkällor med tillhörande studiematerial för Skurups kommun. Materialet har prövats på sjunde, åttonde och nionde klass, totalt 83 elever. Arbetet med att vidareutveckla "Lokala källor från Skåne" kommer att fortsätta som en del av grundverksamheten även under 2020. Till att börja med kommer kontakt tas med skolor och lokala arkiv i Svedala och Trelleborgs kommun.

Programblad från Skurups Folketspark.

ÖVRIG UTÅTRIKTAD VERKSAMHET

PROGRAMVERKSAMHET

Skånes Arkivförbund medverkar i ett gemensamt program för verksamheterna på Arkivcentrum Syd. En av de centrala punkterna för den gemensamma programverksamheten är öppna seminarier för allmänheten. Dessa går under namnet Onsdagscaféer och infaller varannan onsdag under vår och höst. Verksamheten skapar en god möjlighet för alla ingående arkivinstitutioner och myndigheter att presentera sin verksamhet med föredrag och visningar. Under året har tre föreläsare, som utgått från arkivmaterial från Skånes Arkivförbunds samlingar föreläst på Arkivcentrum Syds onsdagscaféer.

Björn Lundberg, historiker vid Lunds universitet, höll den 6 februari föredraget: "Naturliga medborgare – Friluftsliv och medborgaruppfostran i scoutrörelsen och Unga Örnar 1925–1960" för 35 åhörare. Utgångspunkten för föredraget var hans doktorsavhandling med samman titel (publicerad 2018) i vilken han undersöker friluftsliv som en metod för medborgarfostran i två svenska barn- och ungdomsverksamheter: scoutrörelsen och Unga Örnar. I sin forskning har han bland annat studerat arkivmaterial från Unga Örnar Lundakretsen, Unga Örnar Skåne distriktet och Eslövs scoutkår.

Marsanna Petersen, dokumentationsarkivarie vid Skånes Arkivförbund höll den 18 september föredraget "Mitt 70-tal. Personliga berättelser om 70-talet", för 42 åhörare. Marsanna berättade om den nyläppta boken med samma titel som föredrag (publicerad 2018). Boken bygger på minnesinsamlingen "Minns ditt 70-tal" som Arkivförbundet genomförde 1998. Många skrev in och 17 berättelser från författare i olika generationer valdes ut för att publiceras i denna bok. I berättelserna speglas 70-talet som en brytningstid mellan gammalt och nytt och tar oss på ett mångfacetterat vis tillbaka till detta årtionde.

Ingela Frid, ledamot i Skånes Arkivförbunds styrelse, höll den 2 oktober föredraget "Farmor och frikyrkan" för 57 åhörare. Vid 1800-talets mitt började frireligiösa rörelser på allvar göra sitt intåg i Sverige. En av dem var baptismen, som lärde ut att varje människa själv skulle välja tron och låta sig döpas. Med utgångspunkt i frikyrkliga församlingsarkiv och den egna släktforskningen berättade Ingela om tre generationer kvinnor som blev baptister i Göingetrakten på 1800-talet och i början av 1900-talet. En berättelse om livet som baptist vid den tiden och samtidigt ett stycke kvinnohistoria.

Systrarna Sjöberg 1935. Foto: Privat.

Kvinnlig rösträtt 100 år

I samband med Rösträttens 100-årsjubileum har Skånes Arkivförbund varit aktivt i ett nätverk tillsammans med Malmö museer, Kulturmagasinet i Helsingborg och Lunds universitet. I nätverket arbetar vi bland annat med att anordna kulturevenemang i Skåne för att uppmärksamma och fira allmänna och lika rösträttens 100-årsjubileum. Nätverket har också en Facebook-sida, "Lika rösträtt 100 år: Skåne" där relevant information publiceras.

I samband med att det 24 maj 2019 var 100 år sedan det första grundlagsändrande riksdagsbeslutet om kvinnlig rösträtt i Sverige, arrangerade vi föredrag, fika, utställningar och quiz på Malmö Stadsarkiv. Dagen inleddes med ett huvudföredrag av Ulrika Holgerson, Lunds universitet, med titeln: Vägen till allmän rösträtt – ett nationellt perspektiv. Sedan gavs några kortare föredrag. Annette Sarnäs, Malmö Stadsarkiv, berättade om ett fotografi från ett rösträttsmöte i Malmö, maj 1918. Malin Arvidsson, Lunds universitet, höll ett föredrag om skånska rösträttskvinnors samarbete med Dansk Kvindesamfund. Marsanna Petersen, Skånes Arkivförbund, och Nihal Ragab och Matti Larsson från Giraffa i staden berättade om projektet "Demokrati på mikronivå för nyanlända". Vi visade även en utställning om detta projekt samt ytterligare en utställning med arkivmaterial som speglade kvinnliga rösträttens historiska utveckling i Sverige. 60 personer besökte evenemanget.

Utställningen Rösträtten i Sverige. Fotograf: Emma Severinsson

UTSTÄLLNINGAR

I Arkivcentrum Syds entré visas gemensamma utställningar på olika teman. Utställningarna är ett samarbete mellan de olika institutionerna och de innehåller spännande arkivdokument och föremål från flera av Arkivcentrums aktörer. Utöver detta har Arkivförbundet i år även skapat en egenproducerad utställning med titeln: Rösträtten i arkivet i samband med 100-års jubiléet av den kvinnliga rösträtten den 24 maj.

Gemensam för Arkivcentrum Syd: Personöden

Under perioden den 24 april till 31 oktober visades utställningen "Personöden". Denna utställning skildrade fem kända personer med anknytning till Lund utifrån arkivkällor hämtade ur Arkivcentrum syds spännande arkivskatt: konstnären Carl-Fredrik Hill, studentskan Hildur Sandberg, juristen och rösträttsaktivist Anna Bugge-Wicksell, nationalekonomen och professor Knut Wicksell samt tidningsredaktören och lokalpolitikern Waldemar Bülow.

Gemensam för Arkivcentrum Syd: Gömt eller glömt?

Som en del av arrangemanget under Arkivens dag på Arkivcentrum Syd den 9 november sattes en gemensam utställning upp på samma tema som årets Arkivens dag Gömt eller glömt? Utifrån temat byggdes utställningen upp kring några underteman: "Hemligstämplat och förseglat", "Bortglömda botemedel, folkmedicin och besvärjelser", "Försvunna gårdar och ortnamn", "Försummade dialekter och ord" samt "Svunna verksamheter och yrken". Från Skånes Arkivförbund visas arkivmaterial från Lunds Skrädderiidkareförening, Malmö Typografiska förening, Helsingborgs Typografiska förening, Målerifirman E. Jeremiassons eftr. William Persson, Lunds Målaremästareförening samt Öremölla Ekonomiska Frysackförening. Utställningen pågår fram till början av april 2020.

Rösträtten i arkivet

För att uppmärksamma 100-årsjubileet av den kvinnliga rösträtten byggde Arkivförbundet utställningen "Rösträtten i arkivet". Utställningen belyste tre olika teman: Kampen om allmän och lika rösträtt, Införandet av allmän och lika rösträtt samt Kvinnan som väljare. I utställningen visades bland annat arkivhandlingar från Malmöhus läns röstrettsförening, Landskrona röstrettsförening, Arbetarrörelsens arkiv i Lundabygden, Fredrika Bremerförbundets Lundakrets, Fredrika Bremerförbundets Malmörets, Socialdemokratiska Arbetarkommunen i Lund och Liberalerna i Kristianstads län. Utställningen visades på Malmö stadsarkiv i maj.

STUDIEBESÖK OCH ARKIVFÖRBUNDETS KURSER

Utöver skolungdomar och studenter i den pedagogiska verksamheten samt deltagare i kursverksamheten har ytterligare 1 122 personer (en fördubbling jämfört med 2018) i större och mindre grupper från medlemsorganisationer, representanter från föreningar och organisationer, kommuner samt samarbetspartners och kollegor lokalt, regionalt samt nationellt besökt arkivet.

STUDIEBESÖK

- 3/1 Besök av Pingstförsamlingen i Lund.
- 24/1 Studiebesök av grundkursen i arkivvetenskap. Lunds universitet, 16 deltagare.
- 29/1 Studiebesök av NAD-grupp och länsstyrelsen, 21 deltagare
- 6/2 Besök av Tro och Solidaritet samt Lunds Arbetarekommun.
- 1/4 Studiebesök av etnologistudenter, 12 deltagare.
- 11/4 Studiebesök av studenter i Idé- och lärdomshistoria, "Verkstadskursen", Lunds universitet, 6 deltagare.
- 17/4 Besök av Celiakiföreningen i Skåne län.
- 29/5 Besök av Västerkyrkan i Lund.
- 23/7 Besök av Centerpartiet i Skåne.
- 26/8 Besök av Esarps bygdelag.
- 6/9 Studiebesök från ABM-mastersprogrammet. Lunds universitet, 38 deltagare.
- 19/9 Studiebesök av lärare från Carl Engströmgymnasiet i Eslöv, 4 deltagare.
- 8/10 Besök av Jämställd utveckling i Skåne (tidig. Winnet Skåne).
- 8/10 Studiebesök av Region Skånes mötesgrupp rörande Medicinhistoriska museet i Helsingborg, 10 personer.
- 6/11 Besök av SPF Seniorerna Dalbybygden.
- 13/11 Studiebesök. Grundkursen i etnologi. Lunds universitet, 13 deltagare.
- 19/11 Studiebesök från Idé- och lärdomshistoria, "Verkstadskursen", Lunds universitet, 4 personer.
- 20/11 Besök av Försvarsutbildarna i Skåne.
- 16/12 Besök av föreningen Anti-Handikapp Lund, 7 personer.

FÖREDRAG, KURSER OCH SEMINARIER:

- 25/1 Föreläsning av Caroline Lind, "Förmedling och tillhandahållande", för grundkursen i arkivvetenskap, Lunds universitet, 12 deltagare.
- 6/2 Onsdagscafé med Björn Lundberg. Naturliga medborgare – Friluftsliv och medborgaruppfostran i scoutrörelsen och Unga Örnar 1925-1960, 35 deltagare.
- 3/4 Föreläsning av Caroline Lind, "Introduktion till arkivpedagogik", ABM mastern, Lunds universitet, 42 deltagare
- 15-17/4 Arkiv- och förteckningskurs av Anna Ketola för arkivassistenter med medlemmar och deltagare från hela landet, 13 deltagare.
- 27/4 Medlemsforum med årsmöte, Arkivcentrum Syd i Lund, 50 deltagare.
- 14/5 Föreläsning av Caroline Lind, "Arkivpedagogik i praktiken", ABM mastern, Lunds universitet, 10 deltagare.
- 22/5 Föreläsning av Caroline Lind, "Livslångt lärande", ABM mastern, Lunds universitet, 10 deltagare.
- 24/5 Seminarium: Kvinnlig rösträtt 100 år. Föredrag: Rösträttsprojekt för nyanlända, Marsanna Petersen tillsammans med Nihal Ragab & Matti Larsson, Giraffa i Staden.
- 25/5 Workshop inom ramen för projektet Gång gång på nätet, leds av Marsanna Petersen, 5 deltagare.

- 18/9 Onsdagscafé: Mitt 70-tal, Marsanna Petersen. Arkivcentrum Syd i Lund, 50 deltagare.
 19/9 Anna Ketola medverkar i panel under seminariet "Museernas nya hybridkompetens. Arr. Region Skåne. Malmö, 50 deltagare.
 2/10 Onsdagscafé: Farmor och Frikyrkan, Ingela Frid. Arkivcentrum Syd, 57 deltagare.
 24/10 Grundkurs: Ordning och reda, Lund, 8 deltagare.
 14/11 Föreläsning av Anna Ketola, "Enskilda arkiv", ABM-mastern, Lunds universitet, 10 deltagare.
 30/11 Föredrag av Anna Ketola under rubriken Vårt att minnas. Svenska Hembygdsförbundets lokalhistoriska konferens i Svedala.

MEDELEMSFORUM

I anslutning till Arkivförbundets årsmöte den 27 april arrangerade vi som vanligt ett medlemsforum med ett halvdagsprogram. Arrangemanget hölls i år på Arkivcentrum Syd i Lund. Dagen inleddes med traditionsenlig smörgåstårta. Därefter kunde deltagarna ta del av föredrag av Per Karsten, museichef vid Historiska museet i Lund, som berättade utifrån rubriken "Uppåkra – där saga blir sanning", om hur Uppåkra var Norra Europas största och mest långlivade forntida bebyggelse och utgjorde ett religiöst, politiskt och ekonomiskt centrum för Östdanmark (ca 200 e.Kr – 960 e. Kr). De rika fynden från Uppåkra bjuder på sensationella insikter i järnåldersmänniskornas villkor och stora kontaktytor. Händelser och skeenden som kanske också återfinns i dåtida litterära källor.

Marsanna Petersen, dokumentationsarkivarie vid Skånes Arkivförbund presenterade i ett föredrag tre olika projekt: Arkivförbundets nyaste publikation "Minns ditt 70-tal – personliga berättelser från 70-talet", förmedlingsprojektet "Demokrati på mikronivå" för nya svenskar samt förstudien "Gång gång på nätet" om möjliga samarbeten för bevarandestrategier av föreningslivets ökade digitalisering. Caroline Lind, arkivpedagog vid Skånes Arkivförbund, avslutade Arkivförbundets projektkavalkad med att presentera det nya webbläromedlet "Lokala källor från Skåne".

ARKIVENS DAG 2018

Regional samordning

Skånes Arkivförbund har sedan Arkivens dag genomfördes för första gången (1998) fungerat som regional samordnare i Skåne. Enligt vår verksamhetsplan ska Arkivförbundet prioritera sina insatser i den regionala samordningen av arrangemang i Skåne. Arkivförbundet har under året representerat Skåne vid två nationella samordningsmöten. Arkivförbundet har även varit distributör av de nationella "Arkivkaramellerna" som förmedlats till beställande arrangörer runt om i landet.

Inom ramen för den regionala samordningen arrangerade Arkivförbundet ett regionalnätverksmöte den 23 maj där arrangörer från Skåne samlades. Deltagarna diskuterade årets nationella tema *Gömt eller glömt?* och fick inspiration av varandra. Sara Williamsson från Skånes hembygdsförbund höll en kort presentation med tips och inspiration till hur man kan arbeta med aktiviteter för barn och unga på Arkivens dag. Därefter diskuterade deltagarna möjliga aktiviteter för barn och unga på årets tema.

På Arkivförbundets webbplats förmedlades under hösten information till arrangörer och marknadsfördes program vid lokala aktiviteter.

Resultaten av den årliga enkätundersökningen inom ramen för Arkivens dag i Skåne visar att antalet arrangemang är ungefär det samma som föregående år, men glädjande kan vi se en ökning av antalet besökare. Som ett led i Skånes Arkivförbunds strategi att dels utöka resurser stöd till arrangörer runt om i Skåne, och dels för att utveckla synligheten av Arkivförbundet, valde vi liksom föregående år att medverka i två olika arrangemang under Arkivens dag lördag 9 november.

Arkivens dag på Arkivcentrum Syd

I årets arrangemang på Arkivcentrum Syd medverkade Skånes Arkivförbund tillsammans med Folklivsarkivet med Skånes musiksamlingar, Skånes hembygdsförbund, Landsarkivet i Lund, Lunds stadsarkiv, Lunds universitetsarkiv, Biologiska museet, Lunds kyrkohistoriska arkiv, Regionarkivet i Skåne, Universitetsbiblioteket, Institutet för språk och folkminnen (ISOF), Lunds stadsarkiv, Lunds universitetsarkiv, Lunds universitets biologiska museum, samt släktforskarorganisationerna Skånes Släktforskarförbund, DIS-syd och Lunds släktforskarförening.

Arrangemanget samordnades av Skånes Arkivförbund. Det kom totalt 404 besökare och dessa bjöds på rundvisningar i Arkivcentrum Syd magasin, föredrag, kortkurser i släktforskning, utställningar, kaffeservering, familjeverkstad, bokförsäljning och mycket annat. Ett nytt inslag för i år var körsång av Skånska kören som gjorde två framträdanden under dagen med sånger ur skånsk folkmusiktradition.

Besökarna kunde ta del av fyra olika föredrag: "Släktforskarens dolda skatter – mycket mer än de vanliga kyrkböckerna" av Niklas Hertzman, ArkivDigital och Malmö Släktforskarförening, "I andra hand – kulturella perspektiv på alternativa handelsplatser" av Cecilia Fredriksson, professor i etnologi vid Lunds universitet, "Albin – ett patientöde. Glömt och gömt i journalarkivets botten" av Herman Holm, överläkare, Psykiatri Malmö samt "De skånska gatehusen – landsbygdens glömda miljöer?" av Kerstin Vikner, docent emerita, Historiska institutionen, Lunds universitet.

Årets familjeverkstad var på temat spioner. Barn och barnfamiljer kunde ta del av en liten miniatyrbesök om spioner och prova spionens kläder och prylar. I verkstaden fick barnen prova på att göra kodade armband och lära sig om hemlig och osynlig skrift. Alla barn som deltog fick ett spion-ID med sig hem.

Små detektiver på besök i barnverkstaden under Arkivens dag på ACS. Fotograf: Madelene Svensson.

Arkivens dag på Svedala bibliotek

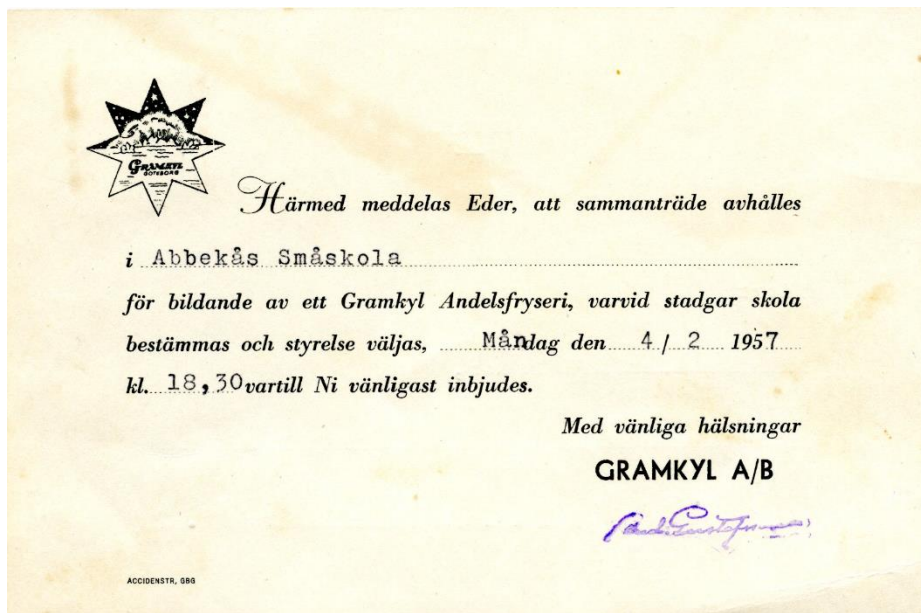
Arkivens dag i Svedala genomfördes som ett samarrangemang på Svedala bibliotek. Arrangörer var Svedala kommunarkiv, Svedala bibliotek, föreningen Svedala-Barabygden, Skånes hembygdsförbund, Statarmuseet i Skåne, Åbjörn Anderssonmuseet och Skånes Arkivförbund. Det kom totalt 300 besökare. På programmet stod: presentation av de olika arrangörernas verksamheter, bokförsäljning, utställningar, familjeverkstad med temat arkeologi samt släktforskning i databas.

I utställningarna som Arkivförbundet visade så presenterades arkivmaterial från föreningen "Skånska möllor". Efter samarrangemanget på Svedala bibliotek höll kommunarkivarie Niklas Almqvist även en visning av kommunarkivets magasin i kommunhuset.

PUBLICERING

WEBBPLATS: WWW.SKANEARKIV.SE

Målsättningen för Skånes Arkivförbunds webbplats är att den ska fungera som informationsresurs för medlemmar, blivande medlemmar, forskare, studenter, lärare och elever samt andra intresserade. Webbplatsen är ett viktigt forum för marknadsföring av organisationens verksamhet och modellen är att webbplatsen ska ha en tydlig struktur, ljus och luftig layout med mycket bilder i huvudsak från verksamheten, lättfattliga texter och tydliga hänvisningar.

Inbjudningskortet till de boende i Abbekås från Gramkyl AB 1957. Ur: Öremölla Ekonomiska Frysackförenings arkiv.

Uppdatering på webbplatsen sker kontinuerligt och under rubriken "ur samlingarna" publicerades nya presentationer ur samlingarna varje månad. Urval av arkivbildare och arkivmaterial grundade sig i vad som engagerat oss i personalgruppen eller så har det kopplats till ett aktuellt sammanhang. I år har vi publicerat och skrivit om bevarat arkivmaterial från Sjuk- och begravningskassan Unga Vänner i Malmö, Unga Örnar Lundakretsen, Kvinnohusgruppen i Malmö, Lunds Afrikagrupp, Skånes Ornitologiska förening, Folkdansringen Skåne, Öremölla Frysackförening, IOGT-NTO 1041 Svedberg, Vandrarlaget Gång gång, Matfront i Lund och Svenska Lantliga Ryttarföreningars Centralförbund samt i december handlade presentationen om personarkiv med material med vinterkoppling från arkivbildaren Astrid och Gunnar Nilssons gåva.

Månadens bild i maj: Den 25 maj firades Golfens dag i Sverige. Foto: Mölle Golfklubb, sommaren 1965, Gulli Ingemanssons personarkiv.

Utöver publicering av programverksamheten, uppdatering av medlemsinformation, kompletteringar av nya medlemmar med länkar till organisationernas egna webbplatser har vi också varje månad publicerat en bild ur bildarkivet. Liksom urval av presentationer ur samlingarna inspirerar även aktualitet i nuet och koppling till historiska händelser val av månadens bild.

Under 2019 ökade antalet registrerade besök på webbplatsen från 2768 (2018) till 3 487 registrerade besök och 111 sidrubriker visades c:a 13 200 gånger. Mest besökt utöver Arkivförbundets huvudsida är undersidan om Arkivförbundet, kontaktuppgifter, sidorna där man kan söka i våra arkivsamlingar, om Arkivförbundets aktiviteter och program, Arkivens dag samt sidorna som särskilt riktar sig till medlemmar och medlemskap.

FACEBOOK

Arkivets facebook sida ska fungera som informationsresurs för medlemmar, blivande medlemmar, forskare, studenter, lärare och elever samt andra intresserade. Arkivförbundet anser att Facebook är ett viktigt forum för i första hand marknadsföring av verksamheten. Facebooksidan ska komplettera webbplatsen och innehålla referat från verksamheten, information om program och marknadsföring av webbplatsen. Sidan kan också användas för förmedling av extern information som är av intresse för Arkivförbundets verksamhetsfält.

Under 2019 har Skånes Arkivförbund varit aktiva på Facebook med 50 inlägg med en spridning på 12 886 registreringar. I slutet av december 2019 hade sidan 496 följare vilket är 37 fler än december 2018.

SLUTORD

Under verksamhetsåret har vi fokuserat på våra huvuduppgifter. Flera aktiviteter riktade till både allmänhet och medlemmar har genomförts. Ett exempel är verksamhet för ungdomar, där lovverksamheten är en betydelsefull del. Antalet medlemmar har ökat under året.

En väl fungerande grundverksamhet är viktig för att kunna bevara och tillgängliggöra det kulturarv som förvaras av Skånes Arkivförbund. Under 2019 har en förstärkning skett med en visstidsanställd arkivarie för att arbeta med samlingarna och komma ikapp med eftersläpningen som uppstod under tidigare år. Tjänsten kommer att permanentas. Det har inte funnits några projektpengar inom vårt verksamhetsområde att söka från Region Skåne, varför inga nya projekt startades.

Föreningslivet kommer i ökad utsträckning att digitaliseras och förstudien Gång gång på nätet blev klar och visar hur vi kan arbeta med att bevara digitalt material. Den påbörjade digitaliseringen av befintligt arkivmaterial kommer att öka tillgängligheten till detsamma.

Styrelsen vill avslutningsvis rikta ett stort tack till våra medlemsorganisationer och enskilda medlemmar samt inte minst till vår mycket duktiga, engagerade och kunniga personal. Vi vill också rikta ett varmt tack till Region Skånes Kulturnämnd och till kommunerna Helsingborg stad, och Landskrona, Lomma, Lund, Osby, Skurup och Trelleborg för bidrag till verksamheten. Vi är dessutom tacksamma för det goda samarbete vi i en rad sammanhang haft med Skånes Hembygdsförbund och Institutionen för kulturvetenskaper vid Lunds universitet samt alla organisationer och institutioner vid Arkivcentrum Syd och andra arkiv och kulturarvsorganisationer och institutioner i Skåne, Sverige och Norden. Ni har alla bidragit till att Arkivförbundets verksamhet har kunnat genomföras med sådan framgång under 2019.

Lund mars 2020

För styrelsen

Mats Helmfrid
Ordförande

MEDLEMMAR 2019

ARKIVFÖRENINGAR

Arbetarrörelsens arkiv i Landskrona
Arbetarrörelsens arkiv i Trelleborg
Arbetarrörelsens arkiv i Örkelljunga
Arbetarrörelsens arkiv i Skåne, Malmö
Folkrörelsearkivet i Helsingborg
Folkrörelsearkivet i Kristianstad
Folkrörelsearkivet i Ängelholm
Föreningen Idrottsarkivet i Helsingborg
Lokalhistoriska arkivet i Hässleholm
Skånes Näringslivsarkiv

OFFENTLIG FÖRVALTNING

Båstads kommunarkiv
Folklivsarkivet med Skånes musiksamlingar
Helsingborgs Stadsarkiv
Hovdala slott
Hässleholms kommunarkiv
Hörs kommunarkiv
Kristianstads kommunarkiv
Kävlinge kommunarkiv
Landsarkivet i Lund
Lomma kommuns centralarkiv
Lunds Stadsarkiv
Malmö Stadsarkiv
Simrishamns kommunarkiv
Staffanstorps kommunarkiv
Trelleborgs kommunarkiv

HEMBYGDSFÖRENINGAR OCH

LOKALHISTORISKA

MUSEER/SÄLLSKAP

Billesholmstraktens Hembygdsförening
Frosta Härads Hembygdsförening
Föreningen för fornminnes- och hembygdsvård i
Sydöstra Skåne
Föreningen Frenningeboken
Föreningen Gamla Båstad
Föreningen Gamla Lund
Föreningen Gamla Trelleborg
Gärds Härads Hembygdsförening
Göinge Hembygdsförening
Ivetofta Hembygdsförening
Kvidinge sockens Hembygdsförening
Mölle By- och Kulturförening
Osby Hembygdsförening – **NY**
Perstorps Hembygdsförening
Riseberga Färingtofta Hembygdsförening

Torna Härads Hembygdsförening
Västra Göinge Hembygdsförening
Västra Torups Hembygdsförening
Ängelholms Hembygdsförening

RIKSORGANISATIONER

Classic Mustang Club Sweden
Equmeniakyrkan
Frälsningsarméns HK
Gammaldansarnas Riksförbund
IMMI Branschorganisation
Rotary Norden
Svenska Arabhästförening
Sv. Service- och Signalhundsförbundet

REGIONALA, LÄNS- OCH DISTRIKTSORGANISATIONER

ABF Skåne
Afasiföreningen i Skåne län
Blodsjukas förening i Södra Sjukvårdsregionen
Byggnads i Skåne
Celeakiföreningen i Skåne län
Centerpartiet Skåne
DHR Skåne läns distrikt
Diabetesföreningen Skåne län
Distriktsstyrelsen Soc.dem. för Tro och Solidaritet
Dyslexiförbundet i Skåne – **NY**
EFS i Sydsverige
Fastighetsanställdas förbund Region Syd
Folkdansringen, Skåne
Folkhögskolan Hvilan
Föreningen Skånska Möllor
Författarcentrum Syd
Försvarsutbildarna, Skåne
GS avdelning 1, Västra Skåne
Hela Människan i Skåne och Blekinge
Hela Sverige ska Leva, Skåne
Husmödrarna Skåne
Hyresgästföreningen Region Södra Skåne
IOGT-NTO Juniorförbund Distrikt Skåne
Jämställd Utveckling Skåne
Kommunalförbundet Sydarkivera
Kommunförbundet Skåne
Liberalerna Skåne
Lunds stifts Kyrkomusikerförening
Malmö-Ystad Skyttekrets
Medborgarskolans Skånedistrikt
MHF Region Skåne
Museiföreningen Skånska Järnvägar

Naturskyddsföreningen i Skåne
NBV Skåne
Riksteatern Skåne
Rädda Barnens distrikt i Skåne
Röda Korset Region Syd
Sensus region Skåne-Blekinge
SISU Skåne
Skåneländska Gastronomiska Akademien
Skånes distrikt av IOGT-NTO
Skånes Dövas Länsförbund
Skånes Hembygdsförbund
Skånes Hemslöjdsförbund – **NY**
Skånes Konstförening
Skånes Nykterhetsförbund
Skånes Orienteringsförbund
Skånes Scoutdistrikt av Nykterhetsrörelsens
Scoutförbund
Skånes Släktforskarförbund
Skånes Spelmansförbund
Skånska Akademien
SPF Seniorerna Skånedistriktet
Studieförbundet Bilda Syd
Studieförbundet Vuxenskolan Regionförbund
Skåne
Sydskånska Kennelklubben
Vision Centret i Malmö
Vita Bandet Skånedistriktet
Våra Gårdar Syd
Vårdförbundet, Skåne
Värmländska Sällskapet i Skåne – **NY**

EKONOMISKA ORGANISATIONER

Bostadsrättsföreningen Bommen Nr: 7, Lund
Bostadsrättsföreningen Själabodarna, Lund
Bostadsrättsföreningen Tre Högar
Bäverns Samfällighetsförening
Böste Sommarstugeförening, Västra Torp ek.för.
Daggmaskens Förskola
Fiddevången vägförening, Falsterbo
Folke Ljungdahls stiftelse
Folkets Hus, Lund
Företags-MIX i Eslöv, ek. för.
Föräldraföreningen vid Östra Torns
Montessorigrundskola
Föräldrakooperativet Kossan, Lund
Handelsföreningen i Lunds stiftelse – **NY**
Handelsklassen i Lunds stiftelse – **NY**
Helfrid & Lorentz Nilssons stiftelse – **NY**
Hövdingen Strutharald Samfällighetsförening
Karin och Johanna Anderssons stiftelse
Ljungens Villaägareförening, Höllviken
Lunds Borgerskaps Understödsstiftelse – **NY**
Lunds Studentskegård
Montelinska stiftelsen
Månteatern Ekonomisk förening
Näsby Samfällighetsförening

Råby Räddningsinstitut – **NY**
Rättshjälpskassan Standard
Stadskällarens Samfällighetsförening
Stenålderns Samfällighetsförening
Stiftelsen Albin & Elise Johansson – **NY**
Stiftelsen De Lekande Barnens Fond
Stiftelsen Malin Gyllenkrok – **NY**
Stiftelsen Olof Ekbergs fond – **NY**
Stiftelsen Skåneländska Flaggans Dag
Teggerstiftelsen

LOKALA FÖRENINGAR

Anti Handikapp i Lund
Centrumkyrkan i Bjuv
Delta Kappa Gamma, Delta Malmö-Lund
DHR Malmöavdelningen
EFS-Kyrkan i Ängelholm
EFS Missionsförening i Lund
EFS Missionsförening i Staffanstorps
EFS på Sankt Knut – **NY**
Equmeniakyrkans församling i Furulund
Equmeniakyrkan i Höör
Equmeniakyrkan i Limhamn
Esarps Bygdelag – **NY**
Eslöv-Sallerup Rotaryklubb
Eslöv Biståndscenter/Erikshjälpen
Eslövs Fotoklubb
Eslövs Scoutkår
Estniska föreningen i Lund
Falsterbo Golfklubb
Hela människan i Malmö
Flommens Golfklubb
Folkdanslaget Lundagillet
Frälsningsarmén i Helsingborg
Frälsningsarmén i Limhamn
Frälsningsarmén i Ystad
Föreningen för äldre vård och gerontologi, Lund
Föreningen Norden Eslöv – **NY**
Föreningen Sirmiones Skeppslag
Hardeberga Bollklubb
Hörby UNF
Hörselskadades förening i Lund
Höors Föreläsningsförening
IBK Lund
IFK Lund
IF Metall Sydvästra Skåne
Ingelstråde Missions- och Ungdomsförening
IOGT-NTO 51 Ängelholm
IOGT-NTO 81 Fred och Endräkt, Hästveda
IOGT-NTO 86 Hoppets Lycka, Klippan
IOGT-NTO 247 Österlen
IOGT-NTO 358 Snapphanen, Osby
IOGT-NTO 1589 Lugnet, Lund
IOGT-NTO 2019 Kronan, Eslöv
IOGT-NTO 5607 Sydkusten
Kullabygdens diabetesförening

Kulturföreningen Calluna – NY
Landskrona Cykelklubb
Landskrona Kyrkliga Scoutkår
Landskrona Scoutkår av Nykterhetsrörelsens
Scoutförbund
Ljunghusens Golfklubb
LO-sektionen i Mellersta Skåne
Logen Kärnan nr 608, Helsingborg
Lund-City Rotaryklubb
Lund-Klosters Rotaryklubb
Lunds Arbetarekommun
Lunds Bollklubb
Lunds Byggmästareklubb
Lunds Centerkrets
Lunds Diakoniförening
Lunds FN-förening
Lunds Husmodersförening
Lunds Kammarmusiksällskap
Lunds Kollonisters Centralförbund
Lunds Konståkningsklubb
Lunds Kvinnliga Gymnastikförening
Lunds Orienteringsklubb
Lunds Släktforskarförening
Lunds Soroptimistklubb
Lunds Zontaklubb
Läkarsällskapet i Lund
Läraryrket i Malmö
Läraryrket i Östra Göinge
Malmö-Limhamn Soroptimistklubb
Malmö Frimurarsamhälle
Malmö Släktforskarförening
Malmö Soroptimistklubb
Malmö Squash Rackets club
Maria loge nr 3 a P
Miljöpartiet De Gröna i Lomma
Mossängens Sommarstad
Musikfrämjandet i Kullabygden
Naturskyddsföreningen i Vemmenhögsbygden
Nevis Gymnastikförening
Näsby IF
Osby Socialdemokratiska Arbetarekommun
Polisområde Mellersta Skåne Seniorklubb

PRO Genarp
PRO Osby
Rädda Barnens lokalför. i Lund
S:t Knuts Rotaryklubb
S:t Lukas i Lund
S:t Lukas i Malmö
Scoutkåren Pilen, Malmö
Scoutkåren Vikingen, Ekeby
Simklubben Poseidon
Sjöstedska släktföreningen
Släktför. Rusth. C. Sörensens o. M. Christensdotter
ättlingar
Smålands Gille i Lund
SPF Seniorerna Dalbybygden
SPF Seniorerna Goda Vänner Södra Sandby
SPF Seniorerna Lomma Södra
SPF Seniorerna Lund Centrum
SPF Seniorerna Lund Öster
SPF Seniorerna Lundakretsen
SPF Seniorerna Lundensis
SPF Seniorerna Stångby
SRF Lundabygden
Staffanstorps Cykelklubb
Studieförbundet Vuxenskolan Skåneland
Svalorna Indien-Bangladesh
Sv. Kvinnors Vänsterförbund Lundavdelning
Sällskapet Lundaakademiker
Veberöds Tennisförening
Vinslövs Missionskyrka
Vision avd 281 Region Skåne
Vänskapens hus
Vänsterpartiet, Lund
Västerkyrkans församling i Lund
Västra Sommarstadens Koloniförening
Willands arrendatorförening
Östermalmkyrkan i Kristianstad

ENSKILDA MEDLEMMAR

Mats Helmfrid
Sven Arne Karlsson

VERKSAMHETSPLAN 2020-2021

ORGANISATION OCH MEDLEMSVÅRD

Mål under perioden:

- Nätverksarbete i Skåne för att stärka verksamhetsområdet för enskilda arkiv.
- Utöka verksamheten kring medlemsvärvning genom riktade informationsinsatser till landskapets regionala verksamheter.
- Etablera och underhålla forum och plattformar för medlemskontakt och medlemsvård.
- Arbeta för ökat engagemang hos Skånes kommuner för bevarande av arkiv från enskild sektor.
- Aktivt medverka till att utveckla och etablera forum för samverkan och informationsutbyte med våra systerorganisationer i angränsande och närliggande regioner.
- Ta hänsyn till regional kulturplan för Skåne 2016-2020 i planering av Arkivförbundets verksamhet och aktivt medverka i processerna för efterföljande regionala kulturplan.
- Ta tillvara de möjligheter som följer samboskapet med Skånes hembygdsförbund.

SAMLINGAR

Mål under perioden:

- Vidareutveckla verksamheten med ordnings- och förteckningsarbete i samlingarna med uppdatering av rutiner rörande leveranser, registrering och prioriteringar.
- Äldre depositionsavtal ska följas upp för ökad anpassning till gällande lagstiftning rörande skydd av personuppgifter samt rutiner för hantering av foto och annat upphovsrättsskyddat material i samlingarna ska uppdateras och i förekommande fall upprättas.
- Strategi ska tas fram för uppföljning av medlemmars behov av förvaring av arkiv och tilläggsleveranser.
- Följa upp kvalitetsarbetet för Arkivförbundets digitala arkivdatabas "Skåneregistret" och arbeta för att arkivbildaruppgifter uppdateras och registreras i databasen från samtliga till Arkivförbundet anslutna arkivföreningar.
- Inleda arbetet med digitalisering och konvertering av bevarat AV-material i samlingarna.
- Förberedelser för digitalisering och tillgängliggörande av Arkivförbundets affichsamling ska påbörjas.
- Undersöka möjligheten att tillgängliggöra Arkivförbundets referensbibliotek till en bredare publik.

DOKUMENTATION

Mål under perioden:

- Inom ramen för projektet Rörelser i Skåne avsluta inventerings-, informations- och programverksamheten i kommuner i södra Skåne (Skurup, Svedala och Trelleborg) samt planera för att gå vidare i projektet med tre nya kommuner (Eslöv, Hörby och Sjöbo).
- Öka användbarheten av Arkivförbundets tidigare genomförda inventerings- och dokumentationsprojekt.
- Upprätthålla och utveckla nätverk med andra kulturinstitutioner i Skånes som arbetar med dokumentationsverksamhet.
- Fortsätta genomföra samtidsdokumentation om klimatstrejkerna i Skåne.
- Kunskaper om digitala sociala nätverk från projektet "Gång gång på nätet" ska implementeras i Arkivförbundets dokumentationsverksamhet.
- Genomföra ett investeringsprojekt av miljöföreningar och nätverk i Skåne.

UTÅTRIKTAD- OCH FÖRMEDLINGSVERKSAMHET

Mål under perioden:

- Webbläromedlet "Lokala källor från Skåne" ska kompletteras med källor och studiematerial tills det finns för samtliga av Skånes 33 kommuner.
- Arbeta för ett varierat, intressant och angeläget programutbud för olika målgrupper.
- Vidmakthålla redan pågående samarbeten med universitets- och högskoleutbildningar samt arbeta för att etablera ytterligare kontakter med de högre utbildningarna.
- Vidareutveckla och etablera rutiner i det pedagogiska utbudet för verksamheter inom vård- och omsorg.
- Vara en aktiv deltagare i arrangemang kring "Arkivens Dag" och ta ett tydligt initiativ i det regionala samordningsarbetet inför evenemanget. Utöver medverka i arrangemang på Arkivcentrum Syd årligen genomföra samarrangemang i en lokal kommun i regionen.
- Upprätthålla en hög ambitionsnivå på Arkivförbundets webbplats och Facebooksida för ökad medlems- och brukarservice.
- Genomföra extra marknadsföringsinsatser av Arkivförbundets publikationer.
- Påbörja verksamhet för publicering av en egen skriftserie.

